

КАФЕДРА ТЕОРІЇ МУЗИКИ

СИЛАБУС

з дисципліни «Гармонія»

Освітній рівень	Перший (бакалаврський) рівень	Курс	II
Ступінь освіти	Бакалавр	Семестр	3-4
Галузь знань	02 Культура і мистецтво	ECTS	4
Спеціальність	025 Музичне мистецтво	Аудиторних годин	64
Освітньо-професійна програма	Оркестрова майстерність	Лекції	-
		Семінари	-
		Практичні	64
		Індивідуальні	-
		Самостійна робота	56
		Семестровий контроль	Екзамен: 4 Залік: 3

Інформація про викладачів

ПІБ, посада	Каширцев Руслан Геннадійович
Профіль викладача	https://num.kharkiv.ua/assets/img/structure/faculties/theory-of-music/Kashirzev_TM_2022.pdf
E-mail	ruslan.kashyrtsev@gmail.com

Анотація навчальної дисципліни

Силабус навчальної дисципліни складено відповідно до освітньо-професійної програми «Оркестрова майстерність». Силабус визначає обсяг знань здобувачів, алгоритм вивчення дисципліни, необхідне методичне забезпечення, складові та технологію оцінювання навчальних досягнень здобувачів.

Метою вивчення навчальної дисципліни є розвиток гармонічного слуху як обов'язкового компонента творчих здібностей музиканта-виконавця, опанування ним комплексом гармонічних засобів, необхідних для формування професійної майстерності; оволодіння гармонічним і цілісним аналізом музичного твору.

У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувачі вищої освіти повинні **знати:**

- систему тональних функцій;
- правила поєднання акордів і принципи голосоведення в класичній гармонії;
- поняття діатоніки і хроматики;
- різновиди акордів (від тризвуків до акордів із замінами і додатковими тонами; альтеровані акорди);
- закономірності побудови гармонічних зворотів і послідовностей залежно від їх стильової приналежності;
- нетональні звукові організації (модальність, атональність, хроматичну тональність);
- розуміти формотворчу роль гармонії;

У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувачі вищої освіти повинні **уміти:**

- володіти практичними навичками гармонізації мелодій і басового голосу;
- грати секвенції, класичні гармонічні звороти, різновиди кадансів у різних тональностях;
- створити і зіграти поступову модуляцію в тональності I, II-го ступеню спорідненості;
- зробити гармонічний аналіз твору (його фрагменту), розуміючи роль гармонічних засобів у формотворенні;
- застосовувати комплекс навичок і знань з гармонії у виконавській і педагогічній діяльності.

Згідно з вимогами освітньої програми навчальна дисципліна спрямована на формування **загальних компетентностей:**

ЗК2. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК3. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК4. Уміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

ЗК5. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК7. Здатність бути критичним і самокритичним.

ЗК8. Здатність застосовувати знання в практичних ситуаціях.

ЗК9. Здатність вчитися й оволодівати сучасними знаннями.

ЗК11. Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.

ЗК12. Здатність працювати автономно.

ЗК14. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.

Згідно з вимогами освітньої програми навчальна дисципліна спрямована на формування **спеціальних (фахових) компетентностей**:

СК3. Здатність усвідомлювати художньо-естетичну природу музичного мистецтва.

СК4. Здатність усвідомлювати взаємозв'язки та взаємозалежності теорії та практики музичного мистецтва.

СК5. Здатність використовувати знання про основні закономірності й сучасні досягнення в теорії, історії та методології музичного мистецтва.

СК6. Здатність використовувати професійні знання та навички в процесі творчої діяльності.

СК7. Здатність володіти науково-аналітичним апаратом та використовувати професійні знання в практичній діяльності.

СК10. Здатність застосовувати базові знання провідних музично-теоретичних систем та концепцій.

СК11. Здатність оперувати професійною термінологією.

СК12. Здатність збирати, аналізувати, синтезувати художню інформацію та застосовувати її в практичній діяльності.

СК13. Здатність використовувати широкий спектр міждисциплінарних зв'язків.

СК17. Здатність застосовувати традиційні й альтернативні інноваційні технології музикознавчої, виконавської, композиторської, диригентської, педагогічної діяльності.

СК18. Здатність свідомо поєднувати інновації з усталеними вітчизняними та світовими традиціями у виконавстві, музикознавстві та музичній педагогіці.

Згідно з вимогами освітньої програми навчальна дисципліна спрямована на формування **програмних результатів навчання**:

ПРН4. Аналізувати музичні твори з визначенням їх належності до певної доби, стилю, жанру, особливостей драматургії, форми та художнього змісту.

ПРН7. Володіти методами опрацювання музикознавчої літератури, узагальнення та аналізу музичного матеріалу, принципами формування наукової теми та розуміння подальших перспектив розвитку даної проблематики в різних дослідницьких жанрах.

ПРН12. Володіти термінологією музичного мистецтва, його понятійно-категоріальним апаратом.

ПРН15. Демонструвати музично-теоретичні, культурно-історичні знання з музичного мистецтва.

ПРН17. Демонструвати аргументовані знання щодо особливостей музичних стилів різних епох.

Перелік тем

1. Повна функціональна система мажору і мінору.
2. Основні правила голосоведення; принципи поєднання акордів.
3. Тризвуки всіх ступенів.
4. Секстакорди і квартсекстакорди всіх ступенів; гармонічні звороти із ними.

5. Септакорди (D₇, H₇, VII₇). Септакорди всіх інших ступенів. D₉. D₇⁶
6. Діатонічні секвенції.
7. Фрігійський зворот.
8. Альтерація акордів S-групи; D.
9. Неакордові звуки; їх різновиди. Органний пункт. Мелодична і гармонічна фігурація.
10. Ступені спорідненості тональностей.
11. Відхилення і види модуляцій. Роль модуляційних процесів у формотворенні.
12. Модулюючі секвенції.
13. Поняття модальності; хроматичної тональності; атональності; додекафонії. Акорди нетерцієвої будови.
14. Тонально-гармонічний план твору.
15. Характеристика різностильових ладо-гармонічних систем у західноєвропейській музиці.

Форми та технології навчання

У процесі вивчення дисципліни передбачена очна (практичні заняття) та дистанційна форми навчання; а також самостійна робота здобувачів освіти, у процесі якої вони поглиблено вивчають матеріал навчальної дисципліни, виконують запропоновані завдання.

Навчальні ресурси

Навчання проводиться в аудиторіях ХНУМ імені І.П. Котляревського та за допомогою безкоштовних інтернет сервісів. Для забезпечення освітнього процесу додатково використовується навчальна платформа, призначена для створення персоналізованих навчальних середовищ – Moodle. Платформа використовується на основі ліцензії GNU General Public License.

Система оцінювання

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Кількість балів	Національна шкала	ECTS шкала
90–100	Відмінно	A
82–89	Добре	B
75–81	Добре	C
64–74	Задовільно	D
60–63	Задовільно	E
35–59	Незадовільно	FX
1–34	Незадовільно	F

Критерії оцінювання знань здобувачів вищої освіти

90–100 А відмінно – засвоєння програми дисципліни в повному обсязі на високому належному якісному рівні. Відповіді обґрунтовані мають посилання

на наукові джерела, особисті умовиводи

82–89 В добре – засвоєння програми дисципліни в повному обсязі на належному якісному рівні, із деякими зменшеним показником якості опанування дисципліни в окремих питаннях.

75–81 С добре – засвоєння програми дисципліни в повному обсязі на середньому рівні, із зменшеним показником якості опанування дисципліни в окремих питаннях. Відповіді мають окремі неточності.

64–74 D задовільно - програма дисципліни засвоєна на посередньому рівні, із наявністю певних недоліків. Відповіді мають окремі помилки.

60–63 E задовільно – програма дисципліни засвоєна на низькому, поверхневому рівні, відповіді мають значні помилки.

35–59 FX незадовільно – програма дисципліни засвоєна частково, поверхневий рівень ознайомленості зі складовими дисципліни, знання та вміння є недостатніми для опанування матеріалу дисципліни.

1–34 F незадовільно - програма дисципліни не засвоєна, немає належного орієнтування та обізнаності в матеріалі дисципліни.

Інклюзивне навчання

Навчальна дисципліна може викладатися для здобувачів вищої освіти з особливими освітніми потребами.

Неформальна освіта

У межах вивчення навчальної дисципліни передбачається участь здобувачів вищої освіти у культурно-мистецьких заходах за профілем спеціалізації, участь у міжнародних і вітчизняних наукових конференціях, конкурсах тощо.

Політика навчальної дисципліни

Викладання дисципліни відповідає вимогам Положення Харківського національного університету мистецтв імені І. П. Котляревського «Про академічну доброчесність» та «Кодексу академічної доброчесності Харківського національного університету мистецтв імені І.П. Котляревського»

Рекомендовані джерела

1. Беліченко Н. Завдання з сольфеджіо та гармонії : Слуховий та гармонічний аналіз. Ладові диктанти. Мелодії для гармонізації. Вправи на фортепіано. Харків, 2016.

2. Бондаренко Т. О., Котляревський І. А., Пясковський І. Б., Чижик І. О. Лекції з теорії гармонії : навч. посібник. Житомир, 2018. 356 с.

3. Борисенко М.Ю. Гетерофонні принципи ранніх форм багатоголосся в усній та письмовій музичних традиціях : Методичний посібник з курсу «Поліфонія» для студентів вищих навч. муз. закладів / Харк. нац. ун-т мистецтв імені І.П. Котляревського. – Х. : «С. А. М.» ХНУМ, 2015. – 56 с.

4. Лемішко М. М. Гармонія. Частина 1. Діатоніка. Вінниця: Нова книга, 2007. 216 с.

5. Лемішко М. М., Завісько Н.З. Гармонія. Частина 2. Хроматика. Вінниця: Нова книга, 2016. 245 с.

6. Трубінова Л.М. Український пісенний фольклор та композиторська творчість. – Харків: Основа, 2003. – 86 с.

7. Український кант XVII-XVIII століть : збірник . Упоряд., вступ. ст., комент. Л. В. Івченко . Київ : Музична Україна, 1990 . 199 с.

8. Цалай-Якименко О. С. Київська школа музики XVII ст.: київське пініє, київська нота, київська граматика. Київ; Львів; Полтава, 2002. 509 с.